

in zvončkanja pri njem ni, zato moremo tem bolj uživati. V tem oziru je podoben našemu Zupančiču; da tudi dejstveno uvaža Zupančiča, je razvidno iz citata, ki je k eni pesmi (str. 37.) vzel iz njega („Jaz sanjam maj . . .“).

Malo preveč „moški“ se nam morda vendarle zdi Domjanić in nekoliko preveč napenja strune; zato mora o priliki odjenjati; enkrat pravi n. pr. pogumno: „Ljubim te bolno, žarko ko nikad, al ljubav ne znam prosjačit i ne ću“ (str. 37.), na drugem mestu pa: „moja duša je umorna ko ptica bez zaklona svoga; željna je smieška ti sunčanog i proljeća pogleda tvoga.“ — Tako se menjavata mehkost in upornost, a nam ugaja zdaj ta, zdaj ona.

Zato recimo zaključno: pesnik nam ugaja.

Dr. Jos. Tominšek.

A. G. Matoš: Umorne priče. Zagreb 1909. Naklada Mirka Breyera. Cijena K 1.80 (poštom K 2.—).

Med hrvaškimi pisatelji provzroča Matoš pač največ hrupa; njegova bogata, a robata natura, njegova splošna izobrazba, ki obsega prav tako obsežno znanje grško-rimske kulture, kakor na pr. japonskih običajev, njegovo izkustvo po svetu, oster vpogled v gonilne sile zunanjega in notranjega življenja, vse to ga, združeno s fenomenalnim pisateljskim talentom, izbornu usposoblja za univerzalnega literata. On je izmed tistih pisateljev, ki se jim vidi, da jim besede teko spontansko iz peresa in da se jim misli porajajo sproti in se jim lahko rode, dokler teko besede, to se pravi: neprestano. Ni se mu treba mučiti z zbiranjem misli, kajti vsaka izrečena je že obenem oče prihodnje, ker ji je vedno na razpolago čudovito plodovita mati: beseda.

Taki pisatelji so izpostavljeni opasnosti, da postanejo frazerji, z besedami ali z mislimi. Prvi so potem dolgovezni in dolgočasni, drugi se kažejo vihrave ter vedoma — in zato neprijetno-duhovite. Matošu preti le druga opasnost in ni ji vedno ušel; preveč se zaveda svoje duhovitosti in preveč se naslaja ob njej. Kadar se loti modrovanja in psihičnega ali estetičnega razčesanja, se kar opaja ob svojih blestečih besedah in nezaslišanih mislih, a vse je tako bizarno, da se tudi nam zdi, kakor bi bili zamaknjeni v opojnost: mi poslušamo in se čudimo, včasih tudi občudujemo, a — ne verjamemo. Dolgočasili se pri Matošu ne bomo nikdar; kakor z brzovlakom se peljemo od zanimivosti — do zanimivosti. A pravega užitka tudi ne najdemo izlahka; kajti vsako stvar moremo le ošvrkniti s pogledom in že smo drugje; iluzij pisatelj nikakor ne pripušča: kakor Sirena nas zvabi v eno; jedva pa se oprijemlje našega srca, že nam pihne pisatelj meglo raz oči in nam pokaže kako oskodnost ali se zlobno zasmije svetu, nam ali — sebi. Ni ga torej boljšega feljtonista, nego je on!

Matoš je rojen satirik, brezobziren kritik vsega obstoječega, destruktiven talent prve vrste, pisatelj nemira in avtor velike duhovitosti, velikega duha — pa ne. — Dokazov najdejo bralci v zanimivi knjigi povsod.

Dr. Jos. Tominšek.

Лазар Костяк: Песме. У Новом Саду: Издање Матице Српске. 1909. Цена 4 К.

Začudeno gleda naše oko na to zbirko pesmi in oprezno tehta naša roka knjigo z enostavnim naslovom „Pesme“. . . . Pesmi zvené v našem ušesu obično le kot „pesmice“; zbirka pesmi mora biti, se nam zdi, „drobna“ knjižica, majčkene oblike, lepo barveno vezana in — vsaj na eni strani — z zlatom obrezana: take so obično naše „poezije“, „pesmi“ (zbrane in izbrane). Kdor hoče biti posebno originalen, si pač omisli kako prav podolgovato ali pa na široko potegnjeno obliko,